

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

**ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ
76 НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
ВИКЛАДАЧІВ АКАДЕМІЇ**

Одеса 2016

Наукове видання

Збірник тез доповідей 75 наукової конференції викладачів академії
18 – 22 квітня 2016 р.

Матеріали, занесені до збірника, друкуються за авторськими оригіналами
За достовірність інформації відповідає автор публікації

Під загальною редакцією Заслуженого діяча науки і техніки України,
д-ра техн. наук, професора Б.В. Єгорова
Укладач Л. В. Агунова

Редакційна колегія

Голова

Єгоров Б. В., д-р техн. наук, професор

Заступник голови

Капрельянц Л. В., д-р техн. наук, професор

Члени колегії:

Амбарцумянц Р. В., д-р техн. наук, професор
Безусов А. Т., д-р техн. наук, професор
Віннікова Л. Г., д-р техн. наук, професор
Гапонюк О. І., д-р техн. наук, професор
Жигунов Д. О., д-р техн. наук, доцент
Іоргачева К. Г., д-р техн. наук, професор
Коваленко О. О., д-р техн. наук, ст. наук. співробітник
Крусір Г. В., д-р техн. наук, професор
Мардар М. Р., д-р техн. наук, професор
Мілованов В. І., д-р техн. наук, професор
Осипова Л. А., д-р техн. наук, доцент
Павлов О. І. д-р екон. наук, професор
Плотніков В. М., д-р техн. наук, доцент
Савенко І. І. д-р екон. наук, професор
Тележенко Л. М. д-р техн. наук, професор
Ткаченко Н. А., д-р техн. наук, професор
Ткаченко О. Б., д-р техн. наук, доцент
Хобін В. А., д-р техн. наук, професор
Хмельнюк М. Г., канд. техн. наук, доцент
Станкевич Г. М., д-р техн. наук, професор
Черно Н. К., д-р тех. наук, професор

НАУКОВО-ТЕХНІЧНІ ПРОБЛЕМИ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

першого року свого існування потіснили зернотрейдерів зі стажем і стали лідерами зернового експорту, мають також аналогічну мету — гарантування продовольчої безпеки України, але з розвитком експортного потенціалу вітчизняного АПК. Тому і Мінагрополітики може спокійно спати — продовольчу безпеку як прапор буде підхоплено і без упину віднесено, або відправлено (пароплавами, поїздами тощо) за межі держави.

Насторожує, що продовольчу безпеку чиновники розуміють якось на свій лад або ж через призму свого рідного бізнесу. А що ж таке продовольча безпека? За визначенням ФАО (Продовольча і сільськогосподарська організація Організації Об'єднаних Націй), «продовольча безпека існує в тому разі, якщо всі люди в усі часи мають фізичний і економічний доступ до достатньої кількості безпечної і поживної їжі, що відповідає їх дієтичним та харчовим вподобанням, для забезпечення активного і здорового життя».

Так-от, концепція продовольчої безпеки на світовому рівні передбачає узгоджені всіма країнами необхідні та всезростаючі обсяги виробництва продовольства. На регіональному рівні продовольча безпека передбачає міжнародний поділ праці — розміщення виробництва продовольства згідно з наявними відносними перевагами тієї чи іншої країни і торгівля без перешкод за доступними цінами. Тобто окремі країни можуть і повинні виробляти найбільш придатні для їх умов продукти харчування, надлишки — експортувати, а деяку частину — імпортувати. І не обов'язково виробляти всі без винятку види сільськогосподарської продукції. Головне — створити такі соціально-економічні відносини, за яких буде гарантовано доступ до продуктів харчування всьому без винятку населенню країни. Адже можна виробляти обсяги сільськогосподарської продукції з надлишком, змінити структуру виробництва на експортно-спрямовану, підвищувати заробітну плату і пенсії, а продовольчу безпеку не гарантувати.

Продовольча безпека у визначенні ФАО у кожній країні залежить від сукупних доходів населення і ступеня забезпечення державою справедливого ціноутворення. З ростом доходів населення відповідно зростає рівень споживання продуктів харчування, змінюється згідно з людськими уподобаннями у якісний бік їх структура і в кінцевому підсумку забезпечується доступ до необхідної кількості продовольчих продуктів. При цьому витрати на харчування скорочуються. За відсутності достатньо суворих законів про конкуренцію ціни на сільськогосподарську продукцію зростають більше, ніж доходи населення України. Це український феномен, який не має аналогів у світі, що не подобається населенню. Проте аграрний бізнес додатково процвітає. Адже, наприклад, сільськогосподарську продукцію, яку виробили минулого (а окремі технологічні витрати ресурсів при вирощуванні кормів — позаминулого) року, продають за «вимушено» високими цінами з обґрунтуванням — зросла заробітна плата, технологічні витрати тощо. Ніхто не контролює і не вказує, що в минулих витратах виробництва не було враховано майбутні витрати. І невідомо, чи сільськогосподарські товаровиробники будуть підвищувати заробітну плату, що підвищить рівень собівартості одиниці продукції.

ПРОДОВОЛЬЧА БЕЗПЕКА РЕГІОНУ: СТАН ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ

**Буряченко М. В., ст. викладач
Одеська національна академія харчових технологій**

Важливим чинником успішного соціально-економічного розвитку регіону є його належна продовольча безпека. Як складова частина державної політики, продовольча безпека зачіпає різнобічні аспекти життєдіяльності окремої людини, регіону і держави в цілому. Однак для України, в силу ряду об'єктивних чинників (кліматичні умови, технічний стан виробництва, обмеженість сировинних ресурсів тощо), повне самозабезпечення регіонів основними продуктами харчування неможливе. Проблема продовольчої безпеки в період трансфо-

рмації економічної системи та соціального устрою на засадах ринкових відносин є тією сферою суспільного буття, що не втрачає актуальності.

Питанням вирішення продовольчої безпеки, а також регіональної політики і ефективності продовольчого сектору у нашій країні присвячені праці таких науковців, як: П. П. Борщевський, В. С. Балабанов, Ю. Д. Білик, Б. М. Данилишин, Л. В. Дейнеко, С. І. Дорогунцов, Д. Ф. Крисанов, А. С. Лисецький, С. М. Онисько, П. Т. Саблук, В. М. Трегобчук, Л. Г. Чернюк, Б. Я. Пасхавер та ін.

Проте дослідження стану та тенденцій розвитку продовольчої безпеки, з позицій регіонального аспекту, у контексті виведення даної проблеми на рівень світових стандартів, зокрема у нових економічних умовах, не можна назвати вичерпаними.

Важливою умовою вирішення проблем продовольчої безпеки є створення умов для ефективного функціонування продовольчого забезпечення регіону, що потребує комплексного вирішення і неможливе без тісної взаємодії державних та місцевих органів влади, які регулюють виробництво, переробку, розподіл і реалізацію продовольчих ресурсів, займаються питаннями контролю та якості продовольства.

Визначаючи продовольчу безпеку як сукупність всіх відносин відтворювального процесу: виробництво продовольства, його розподіл, обмін і споживання, слід відмітити, що вона (безпека) також відображає організацію і регулювання комплексу відносин по формуванню продовольчих ресурсів, вироблених усередині країни і доповнених імпортом. Розподіл продовольства здійснюється між регіонами і усередині регіонів з урахуванням ресурсних можливостей виробників і постачальників, потреб, обумовлених фізичними обсягами і ринковою кон'юнктурою, створенням необхідних резервів. Крім того, у забезпеченні продовольством істотну роль виконує обмін, що визначає певні обсяги, асортимент і доступність продовольства для споживачів відповідно до рівня цін і доходів населення.

У такому контексті зазначимо, що від стану агропромислового комплексу безпосередньо залежить рівень продовольчої безпеки України. Нині в АПК зосереджено більше половини виробничих фондів, виробляється близько 50 % ВВП, дві третини товарів народного споживання, працює майже 40 % населення. На тлі руйнації агропромислового комплексу та його ресурсного потенціалу відбувається зниження рівня продовольчої безпеки. Низька віддача природно-ресурсного потенціалу, який використовується у сільському господарстві пояснюється насамперед відсутністю ефективного власника, безгосподарним ставленням до землі, недосконалими технологіями виробництва, недотриманням науково-обґрунтованих норм ведення землеробства, хибною практикою максимального залучення земель до обробітку, недостатнім внесенням мінеральних добрив, відсутністю достатньої кількості сільськогосподарської техніки та її низькою якістю, невиконанням природоохоронних заходів.

Продовольча безпека має забезпечити фізичну і економічну доступність продовольства для населення в кількості, необхідній для ведення активного і здорового способу життя, що, у свою чергу, суттєво впливає на демографічну ситуацію в державі.

Основними факторами, що впливають на забезпечення продовольчої безпеки держави, слід вважати:

- розвиток системи товароруку та матеріально-технічної бази оптової торгівлі;
- розвиток міжрегіональних зв'язків і формування стійкої сировинної бази постачання;
- удосконалення державного регулювання оптової торгівлі;
- захист майнових інтересів міст та сіл у продовольчому комплексі;
- посилення стабільності та соціальної орієнтації в системі продовольчого забезпечення тощо.

Отже, з розглянутого переконаємось, що основні тенденції розвитку продовольчої безпеки полягають у вирішенні проблем на регіональному рівні на основі існуючих і потенційних можливостей виробництва сільськогосподарської продукції й продовольчих товарів регіону, а також головних вимог забезпечення продовольчої безпеки — досягнення самозабезпечення з зниження імпоротної залежності держави в постачанні певної групи продоволь-

чих товарів. Тобто, йдеться про формування регіонального поділу праці у виробництві сільськогосподарської продукції і продовольства, а також кардинальної зміни організації сільськогосподарського виробництва.

СЕКЦІЯ СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНІ НАУКИ

ЩОДО ПРОБЛЕМИ ФІЛОСОФСЬКО-АКСІОЛОГІЧНОГО АНАЛІЗУ ПОСТНЕКЛАСИЧНОГО НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО ЗНАННЯ

**Лар'яновський І. С., ст. викладач
Одеська національна академія харчових технологій**

Для сучасного етапу розвитку науки та техніки характерною є багаторівнева корелятивність позанаукових культурних цінностей та постнекласичної науково-технічної діяльності. Це означає принципову неможливість елімінації позанаукових цінностей із сучасного фундаментально-природничого та науково-технічного знання і потребує філософсько-інтегративного бачення постнекласичної науково-технічної діяльності як конвергентного та ціннісно-акцентованого процесу. Сучасна пізнавальна та науково-технічна діяльність повинна мати за мету концептуальний синтез та практичне запровадження культурних цінностей планетарного змістовного масштабу, тобто таких загальнозначущих інноваційних формоутворень, які здатні поставати перед людиною в якості позаекономічного підґрунтя при плануванні та реалізації стратегії стійкого розвитку та, врешті речт, розвертати глобальний цивілізаційний процес у бік ноосферо-генетичної буттєвої перспективи.

Дійсно цінний постнекласичний науково-технічний результат то є ніщо інше, як нетривіальна еволюційно-проективна актуалізація виявленої у пізнавальному зусиллі людини певної буттєвої потенції та, через це, творче нарощування наукомісткої інноваційної складності. Тобто, по-справжньому значущі цінності постнекласичного знання у повноті власного змісту та щонайширшій культуротворчій функціональності здатні виявляти себе як своєрідні «сходинки» у глобальному соціокультурному зростанні людства. Тому сучасний інноваційний інжиніринг, який відповідний змісту цих цінностей, має розглядатися як надорганічне продовження еволюції біосфери Землі, що здійснюється на основі використання в якості мутагенного субстрату гібридних, штучно-природних високотехнологічних артефактів. І якщо так, то філософський аналіз сучасного знання є нічим іншим, як ідентифікацією, проблематизацією та селекцією (за принципом примату культурних цінностей над утилітарними благами) ймовірних еволюційних перспектив науково-технічного розвитку, а також концептуальним унаочненням найбільш містких соціокультурних та соціоприродних ландшафтів реалізації інноваційних постнекласичних цінностей.

Високотехнологічний наукомісткий інжиніринг у формі системотехнічної та соціотехнічної діяльності на сучасному історичному етапі стрімко перетворюється на потужний творчо-мутагенний соціокультурний чинник, який набуває вирішального значення для формування глобальної антикризової стратегії стійкого розвитку цивілізації. Через цю принципову обставину, системотехнічна та соціотехнічна діяльність (та відповідне їй постнекласичне знання) потребують неупередженого критично-конструктивного міждисциплінарного експертного розгляду, основою якого саме і має стати філософсько-аксіологічний аналіз. При проведенні означеного аналізу слід, у першу чергу, виявляти ландшафти підвищеної соціокультурної мутагенності та з'ясовувати еволюційний характер і культуротворчий потенціал конкретних форм системотехнічної та соціотехнічної діяльності. Результати філософсько-аксіологічного аналізу доцільно використовувати для корегування та оптимізації регіональ-

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ПРОГРАМИ УПРАВЛІННЯ ГОСПОДАРСЬКИМИ РИЗИКАМИ В УМОВАХ КРИЗИ	
Шалений В. А.	263
ЕКОНОМІКО-ЕКОЛОГІЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ ТЕХНОГЕННОГО ВПЛИВУ НА РЕГІОНАЛЬНІ ЕКОСИСТЕМИ	
Вігуржиська С. Ю., Колесник В. І.	265
ПЕРСПЕКТИВИ ОРГАНІЧНОГО ВИРОБНИЦТВА У СВІТІ ТА В УКРАЇНІ	
Фомічова К. Б.	266
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ БІЗНЕС — ЯК ФОРМА РЕАЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ ЗНАНЬ	
Крупіна С. В.	268
ОСНОВНІ НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ АГРОПРОМИСЛОВОЇ ІНТЕГРАЦІЇ	
Шешеловський М. І.	270
ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ПРОДОВОЛЬЧИХ РИНКІВ ТА НАЦІОНАЛЬНОЇ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ	
Кордзая Н. Р., Єгоров Б. В.	271
ВПРОВАДЖЕННЯ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ BRC, IFS У ТОРГІВЕЛЬНИХ МЕРЕЖАХ	
Мардар М. Р., Устенко І. А., Кручек О. А.	273
ДОЦІЛЬНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ КАШ МИТТЄВОГО ПРИГОТУВАННЯ У ХАРЧУВАННІ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ	
Мардар М. Р., Статєва М. С.	275
ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОГО АГРОМАРКЕТИНГУ В УКРАЇНІ	
Лозовська Г. М.	276
БІЗНЕС-ПРОЦЕСИ В СИСТЕМІ МЕНЕДЖМЕНТУ ВИНОРОБНОГО ПІДПРИЄМСТВА	
Бондаренко С. А.	278
ВПЛИВ ВІДНОСИН ВЛАСНОСТІ У ПРИРОДОКОРИСТУВАННІ НА РОЗВИТОК РЕКРЕАЦІЙНО-ТУРИСТИЧНОЇ СФЕРИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ	
Мартієнко А. І.	280
ОРГАНІЗАЦІЙНО-УПРАВЛІНСЬКІ ПЕРЕДУМОВИ ПОПЕРЕДЖЕННЯ КОНФЛІКТІВ У ТРУДОВОМУ КОЛЕКТИВІ	
Удовиця О. Ф.	282
НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ВИНОГРАДАРСТВІ	
Каламан О. Б.	283
РОЗРАХУНОК ПАРАМЕТРІВ ПОТОКОВО-ТРАНСПОРТНИХ СИСТЕМ СКЛАДІВ ХАРЧОВИХ ПІДПРИЄМСТВ	
Чабаров В. О., Неделков О. В.	285
ПРОДОВОЛЬЧА ПРОБЛЕМА: ІСТОРИЧНИЙ АСПЕКТ	
Ткачук Т. І., Павленко Г. М., Чернушенко І. О.	287
ЗАПРОВАДЖЕННЯ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ БЕЗПЕКИ В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ	
Руммо В. В.	288
ПРОДОВОЛЬЧА БЕЗПЕКА: УЯВНА І РЕАЛЬНА	
Буряченко М. В.	289
ПРОДОВОЛЬЧА БЕЗПЕКА РЕГІОНУ: СТАН ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ	
Буряченко М. В.	290

СЕКЦІЯ

СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНІ НАУКИ

ЩОДО ПРОБЛЕМИ ФІЛОСОФСЬКО-АКСІОЛОГІЧНОГО АНАЛІЗУ ПОСТНЕКЛАСИЧНОГО НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО ЗНАННЯ	
Лар'яновський І. С.	292
ІДЕАЛ ТА ІДЕАЛЬНЕ В СТРУКТУРІ САМОІДЕНТИЧНОСТІ ОСОБИСТОСТІ	
Стояно О. О.	294
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВНУТРІШНЬОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ	
Орлова В. О.	295
СУЧАСНІ ПОЛІТИЧНО-ПРАВОВІ ТЕНДЕНЦІЇ В КОНСТИТУЦІЙНОМУ ПРОЦЕСІ: ПРОБЛЕМА ЕФЕКТИВНОСТІ УЧАСТІ ГРОМАДСЬКОСТІ	
Осадча І. А.	297
МАТЕРІАЛИ АРХІВІВ УСБУ ТА ДАОО — ОСНОВНА ДЖЕРЕЛЬНА БАЗА ІСТОРІЇ ПОЛІТИЧНОГО ТЕРОРУ В ОДЕСЬКІЙ ГУБЕРНІЇ У 1920 р	
Шишко О. Г.	299
ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У СТУДЕНТІВ	
Бородін В. М., Максимчук Б. В.	301

Наукове видання

**Збірник тез доповідей
76 наукової конференції
викладачів академії**

Головний редактор акад. Б. В. Єгоров
Заст. головного редактора акад. Л. В. Капрельянц
Відповідальний редактор акад. Г. М. Станкевич
Укладач Л. В. Агунова